

Bijlage 1

SCAN EUROPESE SUBSIDIES

TEN BEHOEVE VAN HET INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKINGSORGAAN
MIDDEN HOLLAND

INHOUDSOPGAVE

	Bladzijde
Hoofdstuk 1. Inleiding	3
DEEL I	
Hoofdstuk 2. Relevante Europese Programma's en Fondsen	
2.1. Europees Sociaal Fonds - ESF	4
2.2. Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling – EFRO	6
2.3. Europees Plattelands Ontwikkelings Programma – POPII	8
2.4. Programma “Europa voor de burger”	10
DEEL II	
Hoofdstuk 3. Overige Europese Programma's en Fondsen	
3.1. Communautair Programma Een Leven Lang Leren	13
3.2. URBACT II – Interregionale Samenwerking	15
3.3. Communautair Actieprogramma op het gebied van gezondheid	16
3.4. Specifiek Programma ter voorkoming en bestrijding van geweld tegen kinderen, jongeren en vrouwen en ter bescherming van slachtoffers en risicogroepen	17
3.5. Communautair Programma Cultuur	18
3.6. Communautair Actieprogramma Jeugd in Actie	20
3.7. Zevende Kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op et gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie	22
3.8. Interregionale Samenwerking	23
3.8.1. Grensoverschrijdende Samenwerking – Interreg IVA	24
3.8.2. Transnationale Samenwerking – Interreg IVB	25
3.8.3. Interregionale Samenwerking – Interreg IBC	26
3.9. Financieringsinstrument voor het Milieu: Life+	27
Bijlage 1: Samenvattend overzicht van relevante regelingen deel 1	28

Hoofdstuk 1. Inleiding

Het Algemeen Bestuur van het ISMH heeft in 2007 vastgesteld, dat de deelnemende gemeenten over het algemeen te weinig gebruik maken van de subsidies en fondsen, die de Europese Unie jaarlijks ter beschikking stelt. Om aan deze onwenselijke situatie een einde te maken is besloten een inventarisatie uit te laten voeren naar Europese subsidies, die voor de gemeenten van belang (kunnen) zijn.

Deze scan is het resultaat van de inventarisatie, die tot stand is gekomen op basis van gesprekken, die met bestuurders en ambtenaren van zowel het ISMH als alle dertien gemeenten zijn gevoerd. In deze gesprekken zijn prioritaire plannen en projecten naar voren gebracht waarvoor “het binnenhalen” van Europees geld wenselijk werd geacht. Vervolgens is nagegaan uit welke Europese programma’s en – fondsen deze plannen en projecten mede kunnen worden gefinancierd. Het overzicht van deze programma’s en fondsen is in deel I van de scan opgenomen.

Het overzicht in Deel I is echter niet compleet, omdat in de gesprekken (lang) niet alle Europese subsidiemogelijkheden aan bod zijn gekomen. Een volledig beeld daarvan kan slechts worden gegeven nadat een grondige inventarisatie van alle relevante beleidsstukken (coalitieakkoord, begroting, structuurvisies, projectplannen e.d.) per gemeente is gemaakt. Vanwege de omvang van deze opgave in combinatie met de beperkte beschikbare tijd heeft dit slechts marginaal kunnen gebeuren. (zie voor een samenvattend overzicht Bijlage 1). Desalniettemin is in Deel II van de subsidiescan een globaal overzicht opgenomen van Europese programma’s en fondsen, die voor de gemeenten interessant kunnen zijn, maar waarvoor nog geen concrete beleidsaanzetten (lijken) te zijn.

De Europese subsidies in deel I worden uitgebreid omschreven. Naast een omschrijving van het doel wordt ingegaan op de omvang van de te verstrekken subsidie, de subsidievoorwaarden, van belang zijnde nationale en regionale subsidieregelingen, en wordt een beknopt overzicht van relevante sites gegeven. Verder is onder het kopje ISMH aangegeven welke plannen en ideeën van het ISMH en de deelnemende gemeenten in beginsel van deze subsidies gebruik zouden kunnen maken.

De inventarisatie van de subsidieregelingen in Deel 2 is beknopter en geeft slechts in hoofdlijnen de kern van de betreffende Europese subsidie aan. Uitgebreidere informatie is desgewenst beschikbaar voor het geval een gemeente van de regeling gebruik zou willen maken.

Het inventariseren van Europese subsidiemogelijkheden is slechts een eerste stap. Vervolgens is het zaak om een concreet projectvoorstel (al dan niet met partners) te ontwikkelen, dat voldoet aan de eisen die Brussel stelt t.a.v. bijvoorbeeld cofinanciering, innovatie en administratie. Dat vergt de nodige moeite en inspanningen. Het is dan ook van groot belang dat zowel bij bestuurders als ambtenaren voldoende bereidheid bestaat om deze inspanningen te verrichten. Alleen met voldoende draagvlak kan met het aanvragen van een project worden begonnen en succesvol worden aangevraagd. Bovendien moet aan een aantal randvoorwaarden worden voldaan. In het Plan van Aanpak Project Europa, dat in juni 2008 in het Algemeen Bestuur van het ISMH wordt besproken, wordt nader op deze voorwaarden ingegaan.

DEEL I

Hoofdstuk 2. Relevante Europese programma's en Fondsen

2.1. Europees Sociaal Fonds

Doel

De Subsidieregeling ESF 2007-2013 (ESF) is gericht op de ondersteuning van projecten voor mensen die moeilijk zelfstandig een baan kunnen vinden, alsmede de scholing van werknemers om ze beter toe te rusten voor veranderingen op de arbeidsmarkt.

Binnen de regeling wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende prioriteiten en acties:

prioriteit 1: het vergroten van het arbeidsaanbod;

Actie A: additionele toerusting van personen met een achterstand op of tot de arbeidsmarkt (gericht op niet-uitkeringsgerechtigden, arbeidsbelemmerden dan wel gedeeltelijk arbeidsgeschikten met een aanvullende WWB-uitkering en 55-plussers met een WWB-uitkering);

prioriteit 2: het vergroten van het aanpassingsvermogen van mens en organisatie

Actie B: reïntegratie van gedetineerden en jongeren in jeugdinrichtingen;

Actie C: praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.

Prioriteit 3: het vergroten van het aanpassingsvermogen en investeren in menselijk kapitaal

Actie D: verbetering arbeidsmarktpositie werknemers (gericht op laag gekwalificeerde werknemers oftewel maximaal MBO-4 niveau);

Actie E: sociale innovatie (gericht op zowel het verhogen van de arbeidsproductiviteit door middel van innovatie binnen bedrijven als het ontplooiën van talenten).

Gemeenten kunnen alleen direct aanvragen indienen voor projecten die betrekking hebben op Actie A. Projecten die vallen onder actie D kunnen worden ingediend door de minister van SZW erkende Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen (O&O-fondsen).

Subsidie

De subsidie bedraagt voor projecten in het kader van Acties A, B, C en D: 40% van de subsidiabele kosten en ten hoogste het in de beschikking tot subsidieverlening vermelde maximumbedrag; Actie E: 75% van de subsidiabele kosten en ten hoogste het in de beschikking tot subsidieverlening vermelde maximumbedrag.

Subsidiabele kosten

Subsidiabele kosten projecten Actie A: met inachtneming van bijlage 3 bij de regeling, en tot een maximum per bij het project betrokken college van burgemeester en wethouders van 10% van het van toepassing zijnde maximaal beschikbare bedrag per kalenderjaar voor de verschillende doelgroepen samen, de volgende additionele, noodzakelijke, rechtstreeks aan de uitvoering en het beheer van het project toe te rekenen, na indiening van de subsidieaanvraag door of op verzoek van de begunstigde werkelijk gemaakte en ten laste van de begunstigde gebleven kosten van:

- a. reïntegratietrajecten, waaronder begrepen kosten van scholing, training en begeleiding;
- b. exploitatie gerelateerd aan de hierboven genoemde activiteiten;
- c. overhead en aan overhead gerelateerde exploitatiekosten tot een maximum van 20% van de in de beschikking tot subsidievestiging opgenomen, voor subsidie in aanmerking komende kosten op grond van de onderdelen a en b.

Subsidiabele kosten projecten Actie D: met inachtneming van bijlage 3 bij de regeling, en tot een maximum per subsidieaanvrager van 10% van het van toepassing zijnde maximaal

beschikbare bedrag per kalenderjaar, de volgende additionele, noodzakelijke, rechtstreeks aan de uitvoering en het beheer van het project toe te rekenen, na indiening van de subsidieaanvraag door of op verzoek van de begunstigde werkelijk gemaakte en ten laste van de begunstigde gebleven kosten van:

- a. opleidingen, cursussen en trainingen tot en met MBO-4 niveau;
- b. ontwikkeling van opleidingen, cursussen en trainingen tot en met MBO-4 niveau tot een maximum van 10% van de in de beschikking tot subsidieverlening opgenomen, voor subsidie in aanmerking komende kosten;
- c. exploitatie gerelateerd aan de hierboven genoemde activiteiten; of
- d. overhead en aan overhead gerelateerde exploitatiekosten tot een maximum van 20% van de in de beschikking tot subsidie vaststelling opgenomen, voor subsidie in aanmerking komende kosten op grond van de onderdelen a, b en c.

Voorwaarden

Om voor subsidie in aanmerking te komen dient aan een aantal voorwaarden te voldoen. Een belangrijke voorwaarde is, dat het project niet wordt gefinancierd uit andere Europese fondsen, programma's en regelingen. Bovendien dienen de begrote kosten van projecten in het kader van Actie A tenminste €250.000 te bedragen en dienen de bij het project betrokken gemeenten samen te werken met de CWI respectievelijk UWV bij de opzet of uitvoering van het project.

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen worden ingediend bij het Agentschap SZW.(070-3152180, Email: esf@agentschapszw.nl;) De aanvragen dienen voor een bepaalde datum te zijn ingediend

Relevante websites/links

www.agentschap.szw.nl

www.ec.europa.eu/dgs/employment/social/index

Relevante nationale/ regionale subsidieregelingen

ISMH

Een aantal gemeenten heeft aangegeven geïnteresseerd te zijn in het aanvragen van projecten in het kader van het ESF. Op ISMH- niveau is inmiddels het initiatief genomen in samenwerking met overheid, onderwijs en ondernemers een inventarisatie te maken van mogelijke projecten, waarvoor subsidie kan worden aangevraagd. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de stuurgroep Arbeidsmarktbeleid, die in het kader van de onlangs getekende intentieverklaring inzake het regionale arbeidsmarktbeleid zal worden opgericht.

2.2. Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling – EFRO

Doel

Het Operationeel Programma West-Nederland 2007-2013 'Kansen voor West' (OPWEST) heeft als doel West-Nederland (oftewel het Landsdeel West) weer terug te brengen in de top-5 van grootstedelijke Europese regio's.

Het programma is een gezamenlijk subsidieprogramma van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland, samen met de vier grote steden Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.

Het programma is één van de vier programma's die in het kader van doelstelling 2 van het Europese Cohesiebeleid (regionale concurrentiekracht en werkgelegenheid), worden medegefinancierd uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). De andere nationale programma's hebben betrekking op Noord-, Oost- en Zuid-Nederland.

Binnen het programma wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende prioriteiten en doelstellingen:

Prioriteit 1: Kennis, innovatie en ondernemerschap:

Doelstelling 1.1: Versterken kansrijke clusters door kennisontwikkeling, -overdracht en -toepassing;

Doelstelling 1.2: Stimuleren van ondernemerschap en innovatie in kleine bedrijven;

Doelstelling 1.3: Stimuleren van technologische milieu-innovaties.

Prioriteit 2: Attractieve regio's:

Doelstelling 2.1: Versterken economische vitaliteit met behoud van milieukwaliteit en landschappelijke waarden;

Doelstelling 2.2: Verruiming en verbetering gebruikswaarde van groen en water om de stad.

Prioriteit 3: Attractieve steden:

Doelstelling 3.1: Verbeteren vestigingsklimaat;

Doelstelling 3.2: Verbeteren leefkwaliteit.

Prioriteit 4: Technische bijstand (voor het beheer en de organisatiestructuur van het programma).

Projecten binnen prioriteit 1 kunnen plaatsvinden in het totale programmagebied.

Projecten binnen prioriteit 2 moeten voor circa 85% plaatsvinden in het nationaal stedelijk netwerk Randstad Holland en de economische kerngebieden Noordvleugel, NV Utrecht en Zuidvleugel. De resterende 15% van het voor prioriteit 2 bestemde budget wordt ingezet in de overige gebieden binnen Landsdeel West.

Projecten binnen prioriteit 3 kunnen plaatsvinden in de GSB-steden in Landsdeel West. Het gaat hierbij om de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) en de G27-steden Alkmaar, Amersfoort, Dordrecht, Haarlem, Leiden, Lelystad, Schiedam en Zaanstad). De EFRO-subsidie bedraagt maximaal 50% van de subsidiabele kosten.

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

Voor het Operationeel Programma Kansen voor West is voor de gehele periode een bedrag beschikbaar van €310 miljoen .

Subsidie

De EFRO-subsidie bedraagt maximaal 50% van de subsidiabele kosten.

Voorwaarden

Projecten moeten duurzaam zijn en mogen niet tot negatieve milieuconsequenties leiden binnen en buiten het Landsdeel West, nu en in de toekomst. Waar (delen van) projecten negatieve milieueffecten tot gevolg hebben, moeten deze in mitigerende activiteiten binnen of aanvullend op het project te worden voorzien. Tevens mogen projecten niet leiden tot onveilige en/of ongezonde leefomstandigheden;

projecten moeten gelijke kansen bieden aan verschillende bevolkingsgroepen in Landsdeel West. Daarbij gaat het in het bijzonder om laagopgeleiden, mensen in wijken en buurten met een lage sociaal-economische status, allochtonen, jongeren, uitkeringsgerechtigden en arbeidsgehandicapten;

Voor de beoordeling van projectvoorstellen hanteren de Stuurgroepen een toetsingskader. In het toetsingskader zijn ook richtlijnen opgenomen voor de minimale omvang van de projectvoorstellen die kunnen worden ingediend onder de drie prioriteiten van het programma.

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen gedurende de gehele looptijd van het programma worden ingediend bij het College van Burgemeester & Wethouders van de gemeente Rotterdam (de beheersautoriteit van het programma). Bij de provincie Zuid Holland is het Steunpunt Europese Subsidies ondergebracht, dat partijen begeleidt bij het inventariseren en aanvragen van kansrijke projecten (Tel: 070- 4416611)

Relevante nationale/regionale subsidieregelingen

- Subsidieregeling Pieken in de Delta Ministerie van Economische Zaken
- Subsidieregeling bedrijventerreinen provincie Zuid Holland

Relevante websites/links

www.kansenvoorwest.nl

www.ec.europa.eu/regional_policy/index

www.structuurfondsen.ez.nl

www.piekenindedelta.nl

ISMH

Een van de speerpunten die onder de prioriteit “attractieve regio’s” zijn genoemd betreft de herstructurering van Greenport gebieden. Voor deze gebieden is een bedrag van €10 miljoen voorzien, waarvan €2 miljoen voor Greenport regio Boskoop. Greenport regio Boskoop heeft inmiddels besloten hiervoor een projectaanvraag in te dienen.

De gemeente Bodegraven is voornemens om voor de herstructurering van het bedrijventerrein Broekvelden EFRO- subsidie aan te vragen.

De gemeente Nieuwerkerk a/d IJssel heeft aangegeven de subsidiemogelijkheden voor herstructurering van de glastuinbouw in de Zuid Plas Polder te willen nagaan.

2.3. Europees Plattelands Ontwikkelings Programma (POP II)

Doel

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma Nederland 2007-2013 (POP2) verwoordt de ambitie van Nederland voor de ontwikkeling van het platteland voor de periode 2007 tot en met 2013. Die ambitie is gericht op de verbetering van de concurrentiekracht van de landbouw en de kwaliteit van het landelijk gebied.

De uitvoering van het programma loopt langs twee sporen: het ondernemersspoor via het Ondernemersprogramma en het gebiedsgerichte spoor via het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Bij de uitvoering hebben de provincies een regiefunctie.

In aanmerking voor een bijdrage komen (samenwerkingsverbanden van) natuurlijke en rechtspersonen ([agrarische] ondernemingen, stichtingen en verenigingen, landbouw- en landschapsorganisaties, onderwijs-, opleidings- en kennisinstellingen) en (semi-)overheden (provincies, waterschappen, gemeenten).

Het programma kent de volgende assen (doelstellingen) en daarbinnen ondersteunde maatregelen (de zogenaamde maatregelfiches):

As 1 verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector

As 2 verbetering van het milieu en het platteland

Deze assen en de daarbinnen vallende maatregelen zijn primair van belang voor agrarische ondernemingen. Voor overheden, zoals gemeenten zijn met name *As 3* de leefkwaliteit op het platteland en diversificatie van de plattelandseconomie en *As 4* uitvoering van de leaderaanpak van belang.

As 3 richt zich op diversificatie naar niet-agrarische activiteiten; steun voor de oprichting en ontwikkeling van micro-ondernemingen; bevordering van toeristische activiteiten; basisvoorzieningen voor de economie en de plattelandsbevolking; dorpsvernieuwing en -ontwikkeling; instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed; verwerving van vakkundigheid en dynamisering met het oog op de opstelling en de uitvoering van een plaatselijke ontwikkelingsstrategie.

As 4 heeft betrekking op de zogenaamde Leader-aanpak: invoering van de Leader-benadering en plaatselijke groepen; uitvoering van plaatselijke ontwikkelingsplannen ter verwezenlijking van de doelstellingen van de Assen 1,2 en 3; uitvoering van samenwerkingsprojecten en beheer van de plaatselijke groep, verwerving van vakkundigheid en de dynamisering van het gebied.

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot 31 december 2013

Budget

Nederland ontvangt voor de gehele periode €486 miljoen. Samen met bedragen van het Rijk, de provincies en particuliere investeringen bedraagt het totale beschikbare bedrag voor deze periode €2 miljard.

Subsidie

De maximale bijdrage uit het POP verschilt per maatregel en varieert van 17,5% tot 100% van de subsidiabele kosten. De provincie Zuid Holland heeft een aantal regio's als prioritair gebied aangewezen. Daaronder vallen de regio Krimpenerwaard en de regio Gouwe-Wiericke (Reeuwijk/Boskoop). Voor deze prioritaire gebieden geldt dat de provincie maximaal 12,5%

van de projectkosten voor haar rekening neemt. Maximaal 50% van de kosten wordt vanuit het POP gefinancierd, de overige 37,5% worden door andere overheden gedragen.

Voorwaarden

In de maatregelfiches wordt nauwkeurig aangegeven aan welke voorwaarden projecten dienen te voldoen om voor subsidie in aanmerking te kunnen komen. In het fiche wordt het type van de ondersteunde actie aangegeven, de voorwaarden waaraan die actie moet voldoen, de beoordelingscriteria van het project, de milieueffecten, de kosten die voor subsidie in aanmerking komen en wie de begunstigde is.

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen worden ingediend bij de provincie Zuid Holland (H.Geerders 070-4417366, jb.geerders@pzh.nl)

Relevante nationale/ regionale subsidieregelingen

- Subsidieregeling Landelijk Gebied, Provincie Zuid Holland
- Subsidieregeling Samenleving, Provincie Zuid Holland
- Subsidieregeling Groene Ruimte, Provincie Zuid Holland
- Subsidieregeling Vrije Tijd Zuid Holland, Provincie Zuid Holland
- Subsidieregeling natuurvriendelijke oevers - Hoogheemraadschap Rijnland
- Subsidieregeling stimulering waterprojecten - provincie Zuid-Holland
- Uitvoeringsprogramma Groene Hart

Relevante websites/links

www.regiobureau-pop.eu

www.ilg.nu

www.leader-krimpenerwaard.nl

www.ec.europa.eu/agriculture/rurdev/

www.ipo.nl

www.gebiedsgerichtbeleid.nl

ISMH

Een aantal gemeenten heeft op basis van bestaande of nog in ontwikkeling zijnde plannen interesse om projecten in het kader van POP aan te vragen. De belangstelling gaat in het bijzonder uit naar dorpsvernieuwing en – ontwikkeling (As 3, maatregel 322) en het realiseren van basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsontwikkeling (As 3, maatregel 321):

Schoonhoven: renovatie Doelenplein, Forum Noord, Herinrichting Buiten de Veerpont

Nederlek: Kulturhus in Krimpen aan de Lek, Polder Krimpen

Bodegraven: aanleg Stadstuin

Vlist: ontwikkeling dorpskern Stolwijk, inclusief ontsluiting

Moordrecht: verbouwing gemeentehuis tot cultuurcentrum

Ouderkerk: 1ste lijn gezondheidszorgcentrum in Gouderak; ontwikkeling begraafplaats met meerdere functies

Bergambacht : dorpsvernieuwing en verkeersvoorzieningen (parkeergarage)

Zevenhuizen-Moerkapelle: dorpsvernieuwing

Waddinxveen: Gouwe (toerisme en recreatie)

2.4. Programma 'Europa voor de burger'

Doel

Het Programma 'Europa voor de burger' ter bevordering van een actief Europees burgerschap heeft tot doel de Europese burgers bewust te maken van hun Europees burgerschap en de voordelen, rechten en plichten daarvan.

De specifieke doelstellingen van het programma zijn:

mensen uit plaatselijke gemeenschappen in heel Europa samenbrengen om ervaringen, opvattingen en waarden uit te wisselen, van de geschiedenis te leren en aan de toekomst te bouwen;

acties, debatten en denkoefeningen over het Europees burgerschap en democratie, gedeelde waarden, gemeenschappelijke geschiedenis en cultuur stimuleren door samenwerking tussen maatschappelijke organisaties op Europees niveau;

Europa dichterbij de burgers brengen door de waarden en prestaties van Europa uit te dragen en de herinnering aan het verleden levendig te houden;

de wisselwerking tussen burgers en maatschappelijke organisaties uit alle deelnemende landen stimuleren, door de interculturele dialoog te bevorderen en zowel de verscheidenheid als de eenheid van Europa te beklemtonen, met bijzondere aandacht voor activiteiten welke burgers uit de oude EU-lidstaten en burgers uit EU-lidstaten die na 30 april 2004 zijn toegetreden, nader tot elkaar beogen te brengen.

Deze doelstellingen worden nagestreefd door ondersteuning te geven aan een aantal acties:

Actie 1 Actieve burgers voor Europa: deze actie is specifiek gericht op activiteiten waarbij de burgers worden betrokken. De actie is opgesplitst in twee maatregelen: a) stedenbanden en b) burgerprojecten.

Ad a) bij deze maatregel gaat het om activiteiten waarbij directe uitwisselingen tussen Europese burgers plaatsvinden of worden bevorderd door hun participatie in het kader van stedenbanden. Tevens dient het netwerken en samenwerken tussen de betreffende steden te worden gestimuleerd. Het kan dan gaan om eenmalige, maar ook om structurele meerjarige overeenkomsten tussen verschillende partners. De activiteiten kunnen betrekking hebben op bijeenkomsten van burgers tot specifieke conferenties en netwerken tussen de betrokken steden over thema's van gemeenschappelijk belang.

Ad b) in het kader van deze maatregel wordt steun verleend aan allerlei transnationale en sectoroverschrijdende projecten waarbij de burgers directe een rol spelen. Bij die projecten dienen burgers met verschillende achtergronden betrokken te worden om op lokaal en Europees niveau samen te werken en in debat te gaan over gemeenschappelijke Europese thema's. Om de participatie van burgers mogelijk te maken dienen innovatieve methoden gebruikt te worden

Met het oog op betere stedenbanden- en burgerprojecten worden ondersteunende maatregelen gefinancierd om best practices uit te wisselen, ervaringen van belanghebbenden te bundelen en nieuwe vaardigheden te ontwikkelen. Actie 2 Een actieve civiele samenleving in Europa
Actie 2 structurele steun voor Europese organisaties die onderzoek naar overheidsbeleid doen (denktanks);

- structurele steun voor maatschappelijke organisaties op Europees niveau;
- steun voor projecten waartoe maatschappelijke organisaties de aanzet hebben gegeven.

Actie 3 Samen voor Europa

- evenementen met een hoog zichtbaarheidsgehalte, zoals herdenkingen, prijsuitreikingen, artistieke evenementen, Europabrede conferenties;
- studies, onderzoeken en opiniepeilingen;
- hulpmiddelen voor informatievoorziening en -verspreiding.

Actie 4 Actief Europees gedenken

- het beschermen van de belangrijkste plaatsen en archieven in verband met de deportaties en het levend houden van de herinnering aan de slachtoffers.

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

€215 miljoen (voor de gehele looptijd)

Subsidie

De ondersteuning kan de vorm hebben van subsidies of overheidsopdrachten. Subsidies kunnen worden verleend in een specifieke vorm, bijvoorbeeld subsidies voor huishoudelijke uitgaven, subsidies voor acties, beurzen en prijzen. Overheidsopdrachten bestrijken de aankoop van diensten, zoals voor de organisatie van evenementen, studies en onderzoek, hulpmiddelen voor informatievoorziening en -verspreiding, monitoring en evaluatie.

De hoogte van de bijdrage wordt per geval bepaald.

In aanmerking voor ondersteuning komen alle belanghebbende partijen die een actief Europees burgerschap bevorderen, en met name lokale overheden en organisaties, Europese organisaties die onderzoek naar overheidsbeleid doen (denktanks), burgergroepen en andere maatschappelijke organisaties.

Voorwaarden

Het programma staat open voor alle belanghebbende partijen die een actief Europees burgerschap bevorderen, en met name voor lokale overheden en organisaties, Europese organisaties die onderzoek naar overheidsbeleid doen (denktanks), burgergroepen en andere maatschappelijke organisaties.

Het programma kan gezamenlijke en innovatieve activiteiten op het gebied van actief Europees burgerschap met toepasselijke internationale organisaties, zoals de Raad van Europa of de Unesco, bestrijken op basis van gezamenlijke bijdragen en overeenkomstig het Financieel Reglement en de regels van elke instelling of organisatie.

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen met behulp van een aanvraagformulier worden ingediend bij het Uitvoerend Agentschap Onderwijs, audiovisuele media en cultuur, Bourgetstraat 1, 1140 Tel: +32 (0)2 295 00 17, Email: eacea-info@ec.europa.eu

Relevante websites/links

www.eacea.ec.europa.eu/citizenship

ISMH

Een aantal gemeenten heeft belangstelling getoond om stedenbanden aan te gaan c.q. te versterken. De gemeente Schoonhoven is hierin het meest uitgesproken. Op dit moment worden initiatieven genomen om (nieuwe) stedenbanden aan te gaan met andere zilversteden in de Europese Unie. Nieuwerkerk a/d IJssel onderhoudt relaties met onder meer Buckburg in Duitsland en een partnerstad in Polen. Nederlek heeft een relatie met een gemeente in Polen.

Van een wat andere orde is de wens van de gemeente Reeuwijk een stedenband met een stad in de Derde Wereld aan te gaan, bijvoorbeeld in Zuid Afrika.

DEEL II

Hoofdstuk 3. Overige Programma's en Fondsen

3.1. Communautair Programma Een Leven Lang Leren

Doel

Het algemene doel van het Leven Lang Leren programma is “ertoe bij te dragen dat de Europese Gemeenschap door middel van een leven lang leren een geavanceerde kennismaatschappij met duurzame economische groei, meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang wordt, die tegelijkertijd met het oog op de komende generaties voor een goede bescherming van het milieu zorgt.

Het programma beoogt in het bijzonder de onderlinge uitwisseling, samenwerking en mobiliteit tussen de onderwijs- en opleidingsstelsels in de Gemeenschap te bevorderen, zodat deze tot een kwaliteitsreferentie op wereldniveau worden gemaakt”. Hiermee ondersteunt het programma de realisering van een Europese ruimte voor een leven lang leren. Daarnaast heeft het programma als doel te helpen verbeteringen tot stand te brengen in de kwaliteit, aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van de mogelijkheden in de lidstaten om een leven lang te leren. Ook het bevorderen van het leren van talen, het helpen bevorderen van creativiteit, concurrentievermogen, inzetbaarheid en de ontwikkeling van ondernemersgeest, en de bevordering van de samenwerking op het gebied van de kwaliteitsborging in alle sectoren van onderwijs en opleiding in Europa vallen onder de doelstellingen van het Leven Lang Leren programma.

Het programma heeft 5 sub-programma's:

1. het Comenius-programma (COMENIUS), dat is toegesneden op de behoeften van degenen die onderwijs geven of volgen van het niveau van het peuter- en kleuteronderwijs tot aan het eind van het voortgezet onderwijs, alsook van de instellingen en organisaties die dit onderwijs verzorgen;
- 2) het Erasmus-programma (ERASMUS), dat is toegesneden op de behoeften van degenen die formeel hoger (wetenschappelijk) onderwijs, hoger beroepsonderwijs of hogere beroepsopleidingen geven of volgen, ongeacht de duur van de opleiding of de kwalificatie en met inbegrip van de opleidingen voor promovendi, alsook van de instellingen en organisaties die deze vormen van onderwijs en opleidingen verzorgen of faciliteren;
- 3) het Leonardo da Vinci-programma (LEONARDO), dat is toegesneden op de behoeften van degenen die beroepsonderwijs of beroepsopleidingen geven of volgen die niet onder het hoger beroepsonderwijs of de hogere beroepsopleidingen vallen, alsook van de instellingen en organisaties die dergelijk onderwijs en deze opleidingen verzorgen of faciliteren;
- 4) het Grundtvig-programma (GRUNDTVIG), dat is toegesneden op de behoeften van degenen die enige vorm van volwasseneneducatie geven of volgen, alsook van de instellingen en organisaties die dit onderwijs verzorgen of faciliteren.
- 5) het zogenaamde Transversale Programma (TRANSVERSAAL), dat bestaat uit de volgende vier kernactiviteiten: beleidssamenwerking en vernieuwing op het gebied van een leven lang leren; bevordering van het leren van talen; ontwikkeling van vernieuwende op ICT-gebaseerde inhoud, diensten, pedagogische benaderingen en praktijken voor een leven lang leren; verspreiding en benutting van de resultaten van de activiteiten die ondersteund worden door het programma en eerdere aanverwante programma's, alsook de uitwisseling van goede praktijken.

Het programma is bestemd voor:

- leerlingen, studenten, leerling-werknemers en lerende volwassenen;

- onderwijsgeevenden, opleiders en andere personeelsleden die betrokken zijn bij een aspect van een leven lang leren;
- mensen op de arbeidsmarkt;
- instellingen of organisaties die in het kader van het programma of de subprogramma's leermogelijkheden aanbieden;
- personen en instanties die op lokaal, regionaal of nationaal niveau verantwoordelijk zijn voor de stelsels en het beleid ten aanzien van enig aspect van een leven lang leren;
- ondernemingen, sociale partners en hun organisaties op alle niveaus, met inbegrip van belangenorganisaties op het gebied van de handel en de Kamers van Koophandel en Nijverheid;
- instanties die voorzien in begeleiding, advies en voorlichting in verband met enig aspect van het levenslang leren;
- verenigingen die werkzaam zijn op het gebied van een leven lang leren, met inbegrip van verenigingen van studenten, stagiairs, leerlingen, onderwijsgeevenden, ouders en lerende volwassenen;
- onderzoekscentra en -instellingen die te maken hebben met vraagstukken op het gebied van een leven lang leren;
- organisaties zonder winstoogmerk, vrijwilligersorganisaties en niet-gouvernementele organisaties (NGO's).

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

€7 miljard voor de gehele looptijd

Subsidie

De hoogte van de bijdrage wordt per geval bepaald.

Voorwaarden

Voor de uitvoering van het programma en bijbehorende subprogramma's wordt een jaarlijks werkprogramma opgesteld, met daarin onder andere de prioriteiten, de verdeling van financiële middelen, de soort activiteiten, het niveau van financiering alsmede de selectiecriteria en -procedures.

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen na publicatie van een oproep tot het indienen van voorstellen met behulp van een aanvraagformulier worden ingediend bij het Uitvoerend Agentschap Onderwijs, audiovisuele media en cultuur, Bourgetlaan 1 BE- 1140 Brussel (0032 22950017), dan wel de nationale agentschappen.

Relevante sites/links

[Europese Commissie](#)

[Europees Platform voor het Nederlandse Onderwijs](#)

[Nuffic](#)

3.2. URBACT II - Interregionale Samenwerking

Doel

Dit programma richt zich op de ontwikkeling van netwerken van Europese steden, de focus ligt hierbij op duurzame stedelijke ontwikkeling, hierbij moet men denken aan ontwikkeling op zowel economisch, sociaal, als ook milieugebied.

Een netwerk dient zich ten eerste te richten op een van de thematische prioriteiten:

- Bevorderen van ondernemerschap
- Verbeteren van innovatie en kenniseconomie
- Werkgelegenheid en menselijk kapitaal
- Geïntegreerde ontwikkeling van achterstandswijken
- Sociale integratie
- Stedelijk leefmilieu
- Stedelijke planning en governance

Een tweede eis die aan de netwerken wordt gesteld is dat de projecten gebruik maken van ervaringen opgedaan tijdens het vorige URBACT programma.

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

€68.890.739 (voor de gehele looptijd)

Voorwaarden

Projecten dienen te bestaan met tenminste 2 partners, waarvan tenminste 1 van een andere lidstaat in het werkingsgebied. De projectaanvragen kunnen ingediend worden door steden, regionale overheden, en/of universiteiten en onderzoekscentra.

Indienen aanvraag

De projecten kunnen doorgaans 1 of 2 keer per jaar worden ingediend, hiervoor wordt een call for proposals uitgeschreven. Indiening vindt plaats bij het secretariaat URBACT II (0033149174752, info@urbact.eu). Op de website van URBACT II is een database met project voorstellen waar partners kunnen en/of ideeën kunnen worden gevonden.

Relevante websites /links

www.urbact.eu

3.3. Communautair Actieprogramma op het gebied van de gezondheid (2008-2013)

Doel

Met het Communautair actieprogramma op het gebied van de gezondheid (CAVII) wil de Europese Commissie de gezondheid en veiligheid van de mens beschermen en bevorderen en de volksgezondheid verbeteren. Het programma vormt een aanvulling op nationale beleidsmaatregelen.

De doelstellingen van het programma zijn:

1. de gezondheidsbescherming van de burgers verbeteren;
2. de gezondheid bevorderen, onder meer door het verminderen van ongelijkheden op gezondheidsgebied;
3. informatie en kennis over de gezondheid genereren en verspreiden.

Aan het actieprogramma kan worden deelgenomen door organisaties die actief zijn op het gebied van de volksgezondheid en die afkomstig zijn uit de EU-lidstaten, de EVA/EER-landen en derde landen (landen die onder het Europees nabuurschapsbeleid vallen, de landen die het lidmaatschap van de Europese Unie hebben aangevraagd, de kandidaat-lidstaten en de toetredende landen van de Europese Unie, en de landen van de Westelijke Balkan die bij het stabilisatie- en associatieproces betrokken zijn).

Looptijd

Van 1 januari 2008 t/m 31 december 2013

Budget

€321,5 miljoen

Subsidie

De maximale bijdrage is normaliter 60% van de subsidiabele kosten, maar kan oplopen tot 80% in gevallen van uitzonderlijk nut.

Voorwaarden

Voor de uitvoering van de acties wordt een jaarlijks werkprogramma vastgesteld, met daarin onder andere de prioritaire acties (met inbegrip van de toewijzing van middelen) alsmede de regelingen, criteria en procedures voor het selecteren en financieren van acties.

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen na publicatie van het jaarlijkse werkprogramma met behulp van een aanvraagformulier worden ingediend bij het Agentschap voor het volksgezondheidsprogramma. Agentschap voor het volksgezondheidsprogramma, L-2920 Luxemburg, (00352 4301 32015, phea@ec.europa.eu)/ Stichting bureau EG-Liasion (Senter Novem, t.a.v. mevr. A.J.M. de Wild Tel: +31 (0)70 373 52 50, s.de.wild@egl.nl), Juliana van Stolberglaan 3, 2595 CA Den Haag.

Relevante websites/links

[Volksgezondheidsprogramma](#)

[Agentschap voor het volksgezondheidsprogramma](#)

3.4. Specifiek Programma ter voorkoming en bestrijding van geweld tegen kinderen, jongeren en vrouwen en ter bescherming van slachtoffers en risicogroepen

Doel

De doelstellingen van het Specifieke programma ter voorkoming en bestrijding van geweld tegen kinderen, jongeren en vrouwen en ter bescherming van slachtoffers en risicogroepen (DAPHNEIII) zijn het bijdragen aan de bescherming van kinderen, jongeren en vrouwen tegen alle vormen van geweld, en het bereiken van een hoog niveau van gezondheidsbescherming, welzijn en sociale samenhang.

Het programma staat open voor particuliere of openbare organisaties en instellingen (plaatselijke autoriteiten op het passende niveau, universiteitsfaculteiten en onderzoekscentra) die actief zijn op het gebied van de preventie en bestrijding van geweld ten aanzien van kinderen, jongeren en vrouwen, of die bescherming bieden tegen dergelijk geweld, of die hulp verlenen aan slachtoffers dan wel gerichte acties uitvoeren om de afwijzing van dergelijk geweld te bevorderen of attitude- en gedragswijzigingen ten opzichte van kwetsbare groepen en slachtoffers van geweld aan te moedigen.

Looptijd

Van 1 januari 2007 t/m 31 december 2013

Budget

€116,85 miljoen (voor de gehele looptijd)

Voorwaarden

Voor de uitvoering van het programma stelt de Europese Commissie een jaarlijks werkprogramma vast met specifieke doelstellingen, thematische prioriteiten, een beschrijving van de begeleidende maatregelen en eventueel een lijst van andere acties.

Subsidie

Het maximale medefinancieringspercentage wordt in het jaarlijkse werkprogramma vastgesteld. Voor in het kader van dit programma gefinancierde acties wordt voor hetzelfde doel geen bijstand uit andere Europese financiële instrumenten verleend.

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen na publicatie van een oproep tot het indienen van voorstellen met behulp van een aanvraagformulier worden ingediend bij de Europese Commissie, Wetstraat 200, B-1049 Brussel (003222991111)

Interessante websites /links

[Europese Commissie](#)

3.5. Communautair Programma Cultuur

Doel

De algemene doelstelling van het Communautair programma cultuur (CULTUUR2007) bestaat erin de op het gemeenschappelijk cultureel erfgoed gebaseerde en door alle Europeanen gedeelde culturele ruimte te versterken door de ontwikkeling van culturele samenwerking tussen de scheppende kunstenaars, de culturele actoren en de culturele instellingen van de aan het programma deelnemende landen, zulks om het ontstaan van een Europees burgerschap te bevorderen.

De specifieke doelstellingen van het programma zijn:
de bevordering van de transnationale mobiliteit van culturele actoren;
de stimulering van het transnationaal verkeer van artistieke en culturele werken en producten;
de stimulering van de interculturele dialoog.

De doelstelling van het programma wordt nagestreefd door de uitvoering van de volgende acties:

- meerjarige samenwerkingsprojecten;
- samenwerkingsacties;
- bijzondere acties;
- ondersteuning van cultuurorganisaties op Europees niveau;
- ondersteuning van analyses, en de verzameling en verspreiding van informatie.

Alle culturele sectoren en alle categorieën culturele actoren kunnen aan het programma deelnemen. Ook de niet-audiovisuele cultuurindustrie, met name kleine culturele ondernemingen, kan deelnemen wanneer ze optreedt op een niet-winstgevende culturele basis.

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

€400 miljoen (voor de gehele looptijd)

Subsidie

Voor de uitvoering wordt een jaarlijks werkplan opgesteld, met inbegrip van de prioriteiten, de selectiecriteria en -procedures.

De maximale ondersteuning varieert van 50% voor meerjarige samenwerkingsprojecten en samenwerkingsacties (tot maximaal €500.000 respectievelijk €200.000 per jaar), 60% voor bijzondere acties, tot 80% voor cultuurorganisaties op Europees niveau.

Voorwaarden

Voor de uitvoering wordt een jaarlijks werkplan opgesteld, met inbegrip van de prioriteiten, de selectiecriteria en -procedures.

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen na publicatie van een oproep tot het indienen van voorstellen met behulp van een aanvraagformulier worden ingediend bij het Uitvoerend Agentschap Onderwijs, audiovisuele media en cultuur, Bourgetlaan 1, 1140 Brussel (0032(0)2 295 00 17, eacea-info@ec.europa.eu), Stichting Internationale Culturele Activiteiten (SICA)/Cultureel

Contactpunt Nederland (CCP) Keizersgracht 324, 1016 EZ Amsterdam (020 616 42 25,
post@sica.nl)

Interessante websites/ links

Europese Commissie - Cultuur

Stichting Internationale Culturele Activiteiten (SICA)/Cultureel ContactPunt Nederland
(CCP)

3.6. Communautair Actieprogramma Jeugd in Actie

Doel

Het Communautair actieprogramma jeugd in actie (JEUGDINACTIE) heeft tot doel de samenwerking op jeugdgebied in de Europese Unie te ontwikkelen.

Het programma is gericht op de ondersteuning van non-profitprojecten voor jongeren, groepen jongeren, mensen die actief zijn in jeugdwerk en jeugdorganisaties, non-profitorganisaties en -verenigingen en, in bepaalde gevallen, andere op jeugdgebied werkzame partners. Het programma is bestemd voor jongeren van 15 tot 28 jaar alhoewel sommige acties bestemd zijn voor jongeren van 13 tot 30 jaar. De begunstigden van het programma kunnen zowel rechtspersonen en natuurlijke personen zijn.

De volgende acties maken deel uit van het programma: uitwisseling van jongeren, bevorderen van vrijwilligerswerk, ondersteunen van jeugdorganisaties die op Europees niveau actief zijn, organiseren van structurele dialoog op jeugdgebied op Europees niveau.

Voor de uitvoering van het programma wordt een jaarlijks werkprogramma opgesteld.

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

€885 miljoen (voor de gehele looptijd)

Subsidie

De hoogte van de bijdrage wordt per geval bepaald

Al naargelang van de aard van de actie kan de bijdrage de vorm van een subsidie of een beurs aannemen. De Europese Commissie kan echter ook prijzen toekennen voor in het kader van het programma uitgevoerde activiteiten of projecten. Afhankelijk van de aard van de actie kunnen ook forfaitaire financieringen en/of de toepassing van tarieven voor eenheidskosten toegestaan worden.

Voorwaarden

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen met behulp van een aanvraagformulier worden ingediend bij het Uitvoerend Agentschap Onderwijs, audiovisuele media en cultuur, dan wel de nationale agentschappen.

Voor projecten die op Europees niveau worden geselecteerd gelden, afhankelijk van de periode waarin ze zullen plaatsvinden, jaarlijks drie uiterste indieningsdata: 1 februari, 1 juni of 1 september. Voor projecten die op nationaal niveau worden geselecteerd gelden, eveneens afhankelijk van de periode waarin ze zullen plaatsvinden, jaarlijks de volgende uiterste indieningsdata: 1 februari, 1 april, 1 juni, 1 september of 1 november.

Voor informatie over aanvragen kan contact worden opgenomen met het secretariaat Jeugd in Actie : Nederlands Jeugdinstituut Internationaal (NJI), Catharijnesingel 47, 3511 GC UTRECHT, Tel: +31 (0)30 230 65 50, Email: europa@nji.nl

Relevante websites

www.youthinaction.nl

www.nji.nl (Nederlands jeugdinstituut)
www.ec.europa.eu/youth/index
www.eacea.cec.eu/static/en/overview/Youth

3.7. Zevende Kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie

Doel

Het Zevende kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie (KP7) heeft tot doel om bouwend op een Europese onderzoeksruimte bij te dragen aan de totstandbrenging van een kennismaatschappij.

Om de doelstelling van het kaderprogramma te realiseren zijn er vier specifieke programma's opgesteld, namelijk:

- samenwerking: ondersteuning van onderzoeksacties die in transnationaal samenwerkingsverband worden uitgevoerd op de tien thematische gebieden (gezondheid, milieu, energie, vervoer, voeding en landbouw, communicatie- en informatietechnologie, nanotechnologie, ruimtevaart, veiligheid, sociaal- economische en geesteswetenschappen);
- ideeën: ondersteuning van door onderzoekers aangestuurd onderzoek dat op alle gebieden wordt uitgevoerd door op Europees niveau concurrerende individuele nationale en transnationale teams;
- mensen: kwantitatief en kwalitatief versterken van het menselijk potentieel in onderzoek en technologische ontwikkeling in Europa en een grotere mobiliteit aanmoedigen (de Marie Curie-acties);
- capaciteit: ondersteuning van de essentiële onderdelen van de Europese onderzoeks- en innovatiecapaciteiten.

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

€50,521 miljard voor de duur van het programma

Subsidie

De te ondersteunen activiteiten worden gefinancierd via een reeks van financieringssystemen. Deze systemen worden, alleen of in combinatie, gebruikt ter financiering van verschillende categorieën van via het kaderprogramma uitgevoerde acties.

Voorwaarden

Afhankelijk van de aard van de in te dienen projecten

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen na publicatie van een uitnodiging tot het indienen van voorstellen met behulp van een aanvraagformulier worden ingediend bij de Europese Commissie, Wetstraat 200, B-1049 Brussel (003222991111), Stichting Bureau EG-Liaison (SenterNovem) Juliana van Stolberglaan 3, 2595 CA Den Haag (070 373 52 50)

Interessante websites/links

[Europese Commissie](#)

[EG-liaison](#)

3.8. Interregionale Samenwerking (INTERREG)

3.8.1. Grensoverschrijdende samenwerking -Interreg IVA

Doel

Interreg IVA heeft betrekking op de regio's die aan de binnengrenzen op land en aan sommige buitengrenzen op land liggen, evenals op bepaalde regio's aan de grenzen op zee. (Nederland- Duitsland, Maas- Rijn, Vlaanderen- Nederland, Maritiem Programma (delen kust Frankrijk, België, VK en Nederland, inclusief de Zuid-Hollandse kust) De samenwerking tussen naburige overheden is gericht op de sociaal-economische ontwikkeling van de regio's ter weerszijden van de grens, waaronder het opzetten van gezamenlijke (bijv. onderwijs-, technologie-, gezondheids-) centra of projecten in het kader van gemeenschappelijke strategieën voor duurzame ruimtelijke ontwikkeling.

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

Voor de periode 2007-2013 €169,2 miljoen.

Subsidie

De bijdrage varieert per project. De EFRO-subsidie is maximaal 50% van de totale subsidiabele kosten van een project.

Indienen aanvragen

De projecten kunnen doorgaans gedurende het gehele jaar worden ingediend, al zal er daarnaast waarschijnlijk gewerkt worden met specifieke thematische oproepen voor het indienen van grootschaliger projecten.

Contact EZ Coördinatiepunt Structuurfondsen Dhr. R. van Raak (Coördinator) Directie Ruimtelijk Economisch Beleid, Postbus 20101 2500 EC Den Haag (070- 379 60 82, structuurfondsen@minez.nl)

Relevante websites/links

Ministerie van VROM

- [Dossier Interreg](#)

Maritiem Programma

- [Nord-Pas de Calais](#)

3.8.2. Transnationale samenwerking - Interreg IVB

Doel

Interreg IV B heeft als doel het vormen van samenwerking tussen nationale, gewestelijke en lokale overheden om grote groepen van Europese regio's ruimtelijk sterker te integreren, teneinde tot een duurzame, harmonische en evenwichtige ontwikkeling in de EU en een grotere territoriale samenhang met kandidaat-lidstaten en andere buurlanden te komen. 20 % van het budget kan in aangrenzende regio's worden besteed, bijv. tussen de Noordzee en Oostzee. Transnationale samenwerking betreft samenwerking tussen projectpartners uit ten minste twee landen, die binnen of wel het programmagebied Noord West of het programmagebied Noordzee liggen. Projecten die worden ingediend dienen te passen binnen de doelstellingen van het programma. De focus van de programma's is op onderwerpen die te maken hebben met innovatie, het milieu, toegankelijkheid van de regio en duurzame stedelijke ontwikkeling.

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

Noordzee:

€150 miljoen voor alle landen.

Noordwest Europa:

ca. €350 miljoen (het Nederlandse "aandeel" is ca. €45 miljoen, bij het toekennen van de projecten wordt echter niet specifiek op een quotering per land gelet – bij de beoordeling gelden vooral inhoudelijke criteria.)

Subsidie

De bijdrage varieert per project. De EFRO-subsidie is maximaal 50% van de totale subsidiabele kosten van een project.

Voorwaarden

Transnationale samenwerking betreft samenwerking tussen projectpartners uit ten minste twee landen, die binnen of wel het programmagebied Noord West of het programmagebied Noordzee liggen.

Programma Noordzee

Hieraan kunnen deelnemen: Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel, Flevoland, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland.

Programma Noordwest Europa

Hieraan kunnen deelnemen: Overijssel, Gelderland, Flevoland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

Indienen aanvragen

De projecten kunnen doorgaans 2 keer per jaar worden ingediend, hiervoor wordt een call for proposals uitgeschreven. Contact VROM, Postbus 20951, 2500 EZ Den Haag (070 339 39 39)

Relevante websites/links

Noordwest Europa

- [Interreg IV B /](#)

Noordzee gebied

- [North Sea Region Programme](#)

3.8.3. Interregionale Samenwerking - Interreg IVC

Doel

Interreg IV C beoogt het regionaal en cohesiebeleid en de instrumenten daarvan doelmatiger te maken via netwerken, in het bijzonder voor regio's met een ontwikkelingsachterstand en regio's die in een omschakelingsfase verkeren.

Het programma heeft 2 prioriteiten, ten eerste is dit 'innovatie en kenniseconomie', en ten tweede 'milieu en risicopreventie'. Beide prioriteiten zijn verdeeld in subthema's, deze subthema's kunnen met elkaar samen hangen en de projecten hoeven zich dan ook niet te richten op slechts 1 thema, maar kunnen een combinatie zijn van verschillende thema's, zowel binnen als tussen de twee prioriteiten.

Binnen Interreg IV C zijn er twee verschillende soorten projecten die kunnen worden uitgevoerd:

Een eerste mogelijkheid zijn de klassieke 'regionale initiatieven', hierbij moet men denken aan interregionale samenwerkingsverbanden met een groot spectrum van zeer intensieve samenwerking.

Een tweede mogelijkheid zijn de zogenaamde 'Fast Track' projecten waarbij het gaat om de kennis overdracht van good practices - met name die good practices die zijn opgedaan in eerdere Interreg projecten - die betrekking hebben op regionale ontwikkeling.

De activiteiten bestaan doorgaans uit het uitwisselen van informatie en kennis, organiseren van seminars en studiereizen, maar ook het ontwikkelen van nieuwe praktijkvoorbeelden (model- of pilotprojecten).

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

€400 miljoen euro voor 7 jaar voor alle landen

Subsidie

De bijdrage varieert per project. De EFRO-subsidie is maximaal 50% van de totale subsidiabele kosten van een project.

Indienen aanvragen

De projecten kunnen doorgaans 1 of 2 keer per jaar worden ingediend, hiervoor wordt een call for proposals uitgeschreven. Aanvragen kunnen worden ingediend bij het NWE-secretariaat te Lille. Contact Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Postbus 20951, 2500 EZ Den Haag.
(070 - 339 39 39)

Relevante websites/links

Interreg IV C

- [homepage Interreg IV C](#)

Ministerie van VROM

- [Interreg - Introductie](#)

3.9. Financieringsinstrument voor het milieu: LIFE+

Doel

De algemene doelstelling van het Financieringsinstrument voor het milieu (LIFE+) is bij te dragen aan de uitvoering, actualisering en ontwikkeling van het communautaire milieubeleid en de communautaire milieuwetgeving. LIFE+ ondersteunt in het bijzonder de uitvoering van het Zesde Milieuactieprogramma van de Europese Gemeenschap (het zogenaamde 6e MAP).

LIFE+ bestaat uit drie onderdelen:

LIFE+ Natuur en Biodiversiteit (LIFE+NAT): gericht op de uitvoering van communautair beleid en wetgeving inzake natuur en biodiversiteit, en in het bijzonder ten aanzien van Richtlijn 79/409/EEG (inzake het behoud van de vogelstand) en Richtlijn 92/43/EEG (inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna);

LIFE+ Milieubeleid en Bestuur (LIFE+MIL): gericht op de uitvoering van het 6e MAP voor de prioriteitsgebieden klimaatverandering, milieu en gezondheid en kwaliteit van leven alsmede natuurlijke hulpbronnen en afvalstoffen;

LIFE+ Informatie en Communicatie (LIFE+INF): gericht op informatie verspreiden en de bewustwording ten aanzien van milieuvraagstukken alsmede steun verlenen aan begeleidende maatregelen.

Looptijd

Van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013

Budget

€2,1 miljard voor de gehele looptijd

Subsidie

De maximale ondersteuning bedraagt 50%. Bij wijze van uitzondering kan de maximale ondersteuning voor LIFE+ Natuur en Biodiversiteit oplopen tot 75% in het geval van projecten met betrekking tot prioritaire habitats of soorten ter uitvoering van Richtlijn 79/409/EEG (inzake het behoud van de vogelstand) of Richtlijn 92/43/EEG (inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna), voorzover dit noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de instandhoudingsdoelstelling.

Indienen aanvragen

Aanvragen kunnen na publicatie van een jaarlijkse oproep tot het indienen van voorstellen worden ingediend bij de bevoegde nationale instantie (in Nederland is dat SenterNovem/EG-Liason), die de aanvragen vervolgens doorstuurt naar de Europese Commissie.

Aanvragen kunnen worden ingediend bij de bevoegde nationale instantie (in Nederland is dat SenterNovem/EG-Liason, Juliana van Stolberglaan 3 2595 CA Den Haag. 0703735250, n.kerkhof@senternovem.nl), die de aanvragen vervolgens doorstuurt naar de Europese Commissie.

Relevante websites/links

www.ec.europa.eu/environment/life

Bijlage 1 Samenvattend overzicht van relevante regelingen (deel 1)